

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

[૨૦૧૬] ૩ એસ.સી.આર. ૫૬૮

ઈન્દિરા દેવી અને અન્ય

વિરુદ્ધ

સ્ટેટ ઓફ હિમાચલ પ્રદેશ

(ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૫૨૪/ ૨૦૧૬)

૦૩ જૂન, ૨૦૧૬

[દીપક મિશ્રા અને શિવા કીર્તિ સિંહ, ન્યાયમૂર્તીશ્રી]

ભારતીય દંડ સંહિતા, ૧૮૬૦ – કલમો ૩૦૭/૧૪૮ અને કલમ ૧૪૮ – હેઠળ
દોષસિદ્ધિ – ફરિયાદી પક્ષનો કેસ કે પીડિત અને અપીલકર્તા નં. ૧ ના પતિ
વચ્ચે જમીનનો વિવાદ – તે દુર્ભાગ્યપૂર્ણ દિવસે, અપીલકર્તાઓ અને અન્ય બે

દ્વારા પીડિતને માર મારવામાં આવ્યો – અપીલકર્તા નં. ૧ ના પતિ દ્વારા બંદૂકની ગોળીથી ઈજાઓ પહોંચાડવામાં આવી અને અપીલકર્તા નં. ૩ ના પતિ દ્વારા કુહાડીથી ઈજાઓ પહોંચાડવામાં આવી – પીડિત દ્વારા અપીલકર્તા નં. ૧ અને ૩ ના પતિની સાથે ત્રણેય અપીલકર્તા-મહિલાઓ સામે આઈપીસી ની કલમ ૧૪૭/૧૪૮/૩૦૭ સાથે વાંચતા કલમ ૧૪૮ અને આર્મ્સ એક્ટની કલમ ૨૫ હેઠળના ગુનાઓ માટે એફઆઈઆર નોંધાવવામાં આવી – નીચલી અદાલતો દ્વારા ચાર્જશીટ કરાયેલા પાંચ આરોપીઓને કલમ ૩૦૭/૧૪૮ અને કલમ ૧૪૮ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા – અપીલ પર, નિર્ણય: નીચલી અદાલતોએ અપીલકર્તાઓના સંબંધમાં પીડિતની અતિશયોક્તિપૂર્ણ અને વિરોધાભાસી જુબાની પર વિશ્વાસ કરવો ન જોઈતો હતો – તબીબી પુરાવાઓએ અપીલકર્તાઓ સામે પીડિત દ્વારા ત્યારબાદ કરવામાં આવેલા આક્ષેપોની પુષ્ટિ કરી ન હતી – નીચલી અદાલતે ત્રણ અપીલકર્તાઓના સંબંધમાં વિરોધાભાસ અને ત્યારબાદના ઘટનાક્રમની અવગણના કરી તેમજ એ ધ્યાનમાં ન રાખવાની ભૂલ કરી કે ઈજાગ્રસ્ત સાક્ષી જ્યારે હિત ધરાવતો હોય ત્યારે તેની કાળજીપૂર્વક ચકાસણી થવી જોઈએ – હાઈકોર્ટે પીડિતના પુરાવા તેમજ તબીબી પુરાવાઓનું કાળજીપૂર્વક અને સાવચેતીથી વિશ્લેષણ ન કરીને ભૂલ કરી – આમ, શંકાનો લાભ આપીને અપીલકર્તાઓને તમામ આરોપોમાંથી મુક્ત કરવામાં આવ્યા.

અપીલને મંજૂરી આપતા, કોર્ટે

ઠૈરવ્યું : ૧.૧ ઇજાગ્રસ્ત સાક્ષી સામાન્ય રીતે વિશ્વાસપાત્ર હોય છે એ કાયદાની દરખાસ્ત નિઃશંકપણે સાચી છે પરંતુ જો રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ સંજોગો અને સામગ્રી સૂચવે કે તેણે દુશ્મનાવટ અને બદલાની ભાવનાને કારણે પછીથી વિચાર કરીને કેટલીક નિર્દોષ વ્યક્તિઓને પણ ખોટી રીતે ફસાવી હશે, તો ઇજાગ્રસ્ત સાક્ષીની પણ કાળજીપૂર્વક ચકાસણી થવી જોઈએ. નીચલી અદાલતે ત્રણેય અપીલકર્તાઓ અંગેના વિરોધાભાસ અને ત્યારબાદના ઘટનાક્રમની અવગણના કરી અને એ વિચારવામાં નિષ્ફળ રહી કે ફરિયાદી પર માત્ર પુરુષ આરોપી વ્યક્તિઓના સંદર્ભમાં વિશ્વાસ કરવો જોઈએ અને અપીલકર્તાઓના સંદર્ભમાં નહીં. નીચલી અદાલતનો આ અભિગમ કાયદાની દ્રષ્ટિએ સ્પષ્ટપણે ભૂલભરેલો છે. [ફકરા ૬, ૭] [૫૭૨-ડી-એફ]

૧.૨ ફરિયાદી પક્ષના કેસ મુજબ અપીલકર્તાઓ સામે હુમલાના આક્ષેપને સમર્થન આપવા માટે પીડિતના શરીર પર કોઈ અનુરૂપ ઇજા નથી. આ હકીકતની સાથે, પ્રારંભિક વૃત્તાંત પણ એક ગંભીર શંકા ઊભી કરે છે કે અપીલકર્તાઓ સામેના ચોક્કસ આક્ષેપો અદાલતમાં જુબાની દરમિયાન પાછળથી વિકસાવવામાં આવ્યા છે. આવો આક્ષેપ માત્ર ફરીયાદપક્ષના સાક્ષી-૧ તરફથી કોઈ સ્વતંત્ર સાક્ષીના સમર્થન વિના આવ્યો હતો. આવા સંજોગોમાં અને ખાતરીપૂર્વકના તબીબી પુરાવાના અભાવે, અપીલકર્તાઓ સામેના ચોક્કસ આક્ષેપોની વિશ્વસનીયતા પર નીચલી અદાલત દ્વારા અને અપીલની સુનાવણી કરતી વખતે

હાઈકોર્ટ દ્વારા પણ ગંભીર વિચારણા કરવાની જરૂર હતી. દુર્ભાગ્યે અપીલકર્તાઓ માટે, આવી કોઈ વિચારણા થઈ ન હતી. [ફકરો ૮] [૫૭૩-બી-ડી]

૧.૩ આક્ષેપિત ચુકાદાનું અવલોકન દર્શાવે છે કે હાઈકોર્ટે અપીલકર્તાઓના એ ચોક્કસ કેસ પર વિચાર કર્યો ન હતો કે તેઓ માત્ર જોનારા હતા અને તેમની સામેના ચોક્કસ આક્ષેપો પોલીસ સમક્ષના નિવેદનથી વિપરીત ત્યારબાદ ઉમેરવામાં આવ્યા છે. હાઈકોર્ટે અપીલકર્તાઓના એ ચોક્કસ બચાવના પ્રકાશમાં પીડિતના પુરાવા તેમજ તબીબી પુરાવાઓનું કાળજીપૂર્વક અને સાવચેતીથી વિશ્લેષણ કરવામાં ભૂલ કરી કે આઈપીસી ની કલમ ૧૪૯ ની મદદથી અન્ય આરોપી વ્યક્તિઓ દ્વારા પીડિત પર કરવામાં આવેલા હુમલા સાથે તેમને સાંકળવા માટે કોઈ વિશ્વસનીય સામગ્રી અને સંજોગો ન હતા. [ફકરો ૯] [૫૭૩-ડી-એફ]

૧.૪ નીચલી અદાલતોએ અપીલકર્તાઓના સંબંધમાં પીડિતની અતિશયોક્તિપૂર્ણ અને વિરોધાભાસી જુબાની પર વિશ્વાસ કરવો ન જોઈતો હતો એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને કે પક્ષકારો વચ્ચે અગાઉથી જમીનનો વિવાદ હતો અને તેમ છતાં એફઆઈઆર માં અપીલકર્તાઓને કોઈ ચોક્કસ ભૂમિકા સોંપવામાં આવી ન હતી જ્યારે બે સહ-આરોપીઓને ચોક્કસ ભૂમિકા સોંપવામાં આવી

હતી. તબીબી પુરાવા પણ અપીલકર્તાઓ સામે પીડિત દ્વારા ત્યારબાદ કરવામાં આવેલા આક્ષેપોની પુષ્ટિ કરતા નથી. આ કેસની વ્યાપક વિશેષતાઓ એ પણ દર્શાવે છે કે બે પુરુષ આરોપીઓના હાથમાં કથિત રીતે બંદૂક અને કુહાડી હતી અને તેઓએ આ હથિયારોનો ઉપયોગ માત્ર એવી ઈજાઓ પહોંચાડવા માટે કર્યો હતો જેનાથી પીડિતના જીવને કોઈ ખતરો નહોતો. આવા સંજોગોમાં, મહિલા આરોપીઓને મુક્કા અને લાતો વડે સાદી ઈજાઓ પહોંચાડવા માટે બિનજરૂરી રીતે હુમલામાં સામેલ થવાનું ભાગ્યે જ કોઈ કારણ હોઈ શકે. અપીલકર્તાઓ સામે લાદવામાં આવેલી દોષસિદ્ધિ અને સજાને રદ કરવામાં આવે છે અને શંકાનો લાભ આપીને તેમને તમામ આરોપોમાંથી મુક્ત કરવામાં આવે છે. [ફરો ૧૦] [૫૭૩-જી-એચ; ૫૭૪-એ-બી]

ક્રિમિનલ એપેલેટ જ્યુરિસડિક્શન: ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૫૨૪ ઓફ ૨૦૧૬.

હિમાચલ પ્રદેશ હાઈકોર્ટ, શિમલા ખાતેના સીઆરએ નં. ૪૦૧૫ ઓફ ૨૦૧૩ માં આપેલા તારીખ ૦૨.૦૧.૨૦૧૬ ના ચુકાદા અને આદેશ પરથી.

નરેશ કુમાર તોમર, બલરાજ દિવાન, અપીલકર્તા માટે એડવોકેટ્સ.

સૂર્યનારાયણ સિંહ, સિનિયર એડિશનલ એ.જી., સુશ્રી પ્રગતિ નીખરા, પ્રતિવાદી
માટે એડવોકેટ્સ.

કોર્ટનો ચુકાદો આમના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

શિવા કીર્તિ સિંહ, ન્યાયમૂર્તીશ્રી ૧. અપીલકર્તા નં. ૧ ના પતિ બ્રિજ લાલ અને
અપીલકર્તા નં. ૩ ના પતિ દેવ રાજ સાથે ત્રણેય અપીલકર્તાઓ, જે મહિલાઓ
છે, તેમને આઈપીસી ની કલમ ૧૪૭/૧૪૮/૩૦૭ સાથે વાંચતા કલમ ૧૪૮
અને આર્મ્સ એક્ટની કલમ ૨૫ હેઠળના ગુનાઓ માટે પીડિત શ્રીરામ દ્વારા
પોલીસ સ્ટેશન ધુમારવી, જિલ્લો બિલાસપુર (હિમાચલ પ્રદેશ) માં નોંધાવવામાં
આવેલી એફઆઈઆર નં. ૧૮૮ ઓફ ૨૦૧૧ માં આરોપી તરીકે દર્શાવવામાં
આવ્યા હતા. વિદ્વાન એડિશનલ સેશન્સ જજ ધુમારવી, બિલાસપુરે સેશન્સ
ટ્રાયલ નં. ૧૦/૭ ઓફ ૨૦૧૨ માં તમામ પાંચ ચાર્જશીટ કરાવેલા આરોપીઓ
સામે ફરિયાદ પક્ષના કેસને સ્વીકાર્યો અને આઈપીસી ની કલમ ૩૦૭ સાથે
વાંચતા કલમ ૧૪૮ હેઠળના ગુના માટે પાંચ વર્ષની સખત કેદ અને પ્રત્યેકને
રૂ.૫,૦૦૦/- નો દંડ ફટકાર્યો. આઈપીસી ની કલમ ૧૪૮ હેઠળના ગુના માટે
તમામ દોષિતોને છ મહિનાની સખત કેદ અને પ્રત્યેકને રૂ.૧,૦૦૦/- નો દંડ
પણ ફટકારવામાં આવ્યો હતો. આરોપી બ્રિજ લાલને આર્મ્સ એક્ટની કલમ ૨૫
હેઠળના ગુના માટે બે વર્ષની સાદી કેદ અને રૂ.૩,૦૦૦/- ના દંડની વધુ સજા

ફટકારવામાં આવી હતી. દંડ ન ભરવાના કિસ્સામાં, નીચલી અદાલત દ્વારા વિવિધ સમયગાળાની વધુ મુખ્ય સજાઓનો પણ આદેશ આપવામાં આવ્યો હતો. અપીલમાં હિમાચલ પ્રદેશ હાઈકોર્ટ, શિમલાએ ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૪૦૧૫ ઓફ ૨૦૧૩ માં પસાર કરાયેલા આક્ષેપિત ચુકાદા અને તારીખ ૦૨.૦૧.૨૦૧૬ ના આદેશ દ્વારા, ઉપર નોંધ્યા મુજબની દોષસિદ્ધિ અને સજાઓને સમર્થન આપ્યું હતું અને અપીલને કોઈ યોગ્યતા વિનાની ગણીને ફગાવી દીધી હતી.

૨. ત્રણેય અપીલકર્તાઓ વતી એક સામાન્ય દલીલ રજૂ કરવામાં આવી છે કે બંને નીચલી અદાલતો ફર્સ્ટ ઇન્ફોર્મેશન રિપોર્ટમાં રહેલા ઘટનાના પ્રારંભિક વૃત્તાંતમાં અને સુનાવણી દરમિયાન આપવામાં આવેલી બાતમીદાર શ્રીરામની ત્યારબાદની જુબાનીમાં ઉલ્લેખિત મહિલા આરોપી વ્યક્તિઓ, અપીલકર્તાઓ સામે આક્ષેપિત પ્રત્યક્ષ કૃત્ય (overt act) ના સંદર્ભમાં મહત્વપૂર્ણ વિરોધાભાસને નોંધવામાં અને તેની પ્રશંસા કરવામાં નિષ્ફળ રહી છે. આ દલીલને આગળ વધારતા એવું પણ કહેવામાં આવ્યું છે કે જો નીચલી અદાલતોએ આ મહત્વપૂર્ણ વિરોધાભાસની નોંધ લીધી હોત, તો તેઓએ બાતમીદારના સગા ભાઈઓ એવા માત્ર બે પુરુષ અપીલકર્તાઓ બ્રિજ લાલ અને દેવ રાજ સામે એફઆઈઆરમાં સોંપવામાં આવેલી ચોક્કસ ભૂમિકાને ધ્યાનમાં રાખીને અપીલકર્તાઓ સામેના ત્યારબાદના ચોક્કસ આક્ષેપોને માત્ર અતિશયોકિત અને સુધારા તરીકે ગણીને

કાઢી નાખવા યોગ્ય ગણ્યા હોત. આગળના પરિણામ તરીકે એવું ભારપૂર્વક જણાવવામાં આવ્યું છે કે અપીલકર્તાઓ, સંપૂર્ણ સંભાવના મુજબ માત્ર જોનારા (on-lookers) તરીકે હાજર હતા અને તેથી તેઓ પીડિત પર હુમલો કરનારાઓ સાથે સામાન્ય ઉદ્દેશ્ય શેર કરવા માટે દોષિત ઠેરવવાથી દોષસિદ્ધિને પાત્ર નહોતા. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલના જણાવ્યા મુજબ, નીચલી અદાલતોએ બે પુરુષ આરોપી વ્યક્તિઓ દ્વારા કથિત રીતે આચરવામાં આવેલા ગુનાઓ માટે અપીલકર્તાઓને દોષિત ઠેરવવા માટે તેમની સામે આઈપીસી ની કલમ ૧૪૯ લાગુ કરવામાં હકીકત અને કાયદાની દ્રષ્ટિએ ભૂલ કરી છે.

૩. અપીલકર્તાઓ વતી રજૂ કરવામાં આવેલી ઉપરોક્ત રજૂઆતો અને દલીલોનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ તમામ સામગ્રી અને પુરાવાઓની વિગતોમાં જવું જરૂરી નથી. પીડિત બાતમીદાર દ્વારા એફઆઈઆરમાં અને સુનાવણી દરમિયાન નોંધવામાં આવેલા તેના પુરાવામાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપોની સાથે ડૉક્ટર, ફરીયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૭ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા તબીબી પુરાવા દ્વારા સાબિત થયેલી ઈજાઓની નોંધ લેવી પૂરતી છે.

જ. ઘટનાની તારીખે જ એટલે કે ૨૬.૧૨.૨૦૧૧ ના રોજ તબીબી સારવાર મેળવ્યા બાદ નોંધવામાં આવેલી એફઆઈઆરમાં પીડિત બાતમીદારે ખુલાસો કર્યો હતો કે તેની અને તેના ભાઈ બ્રિજ લાલ વચ્ચે જમીનનો વિવાદ હતો. એફઆઈઆરમાં આક્ષેપ છે કે આગલા દિવસે ખેરના બે વૃક્ષો પડી ગયા હતા અને ઘટનાની તારીખે સવારે ૮ વાગ્યાની આસપાસ જ્યારે બાતમીદાર વૃક્ષોના ટુકડા કાપવા માંગતો હતો, ત્યારે કથિત રીતે પાંચ આરોપી વ્યક્તિઓ, બ્રિજ લાલ, દેવ રાજ અને ત્રણ અપીલકર્તાઓ સ્થળ પર આવ્યા અને તેને માર મારવા લાગ્યા. બ્રિજ લાલ પાસે બંદૂક હતી જે તેણે તેના ડાબા જડબા પર ફોડી. દેવ રાજે જમણા હાથ પર કુહાડીથી હુમલો કર્યો. પીડિત ઘરે પાછો આવ્યો અને તેને હોસ્પિટલ લઈ જવામાં આવ્યો જ્યાં તેણે પોલીસને નિવેદન આપ્યું જે એફઆઈઆરમાં સમાવિષ્ટ છે.

પ. ફરીયાદપક્ષના સાક્ષી-૧ તરીકે, પીડિત શ્રીરામે ૧૬.૦૮.૨૦૧૨ ના રોજ કોર્ટમાં જુબાની આપી જેમાં તેની અને તેના ભાઈઓ વચ્ચેના દીવાની વિવાદ/જમીન વિવાદની વિગતો આપવામાં આવી. તેણે આરોપી વ્યક્તિઓને પડેલા વૃક્ષોના ટુકડા ઉઠાવવાની મનાઈ કરી હોવાનો દાવો કર્યો અને જ્યારે તેના આદેશોની અવગણના કરવામાં આવી, ત્યારે તેણે વિરોધ કર્યો અને પરિણામે આરોપી બ્રિજ લાલના હાથે તેના ચહેરાની ડાબી બાજુએ બંદૂકની ગોળીથી ઈજા થઈ. ત્યારબાદ તેને દેવ રાજે પકડી લીધો જેણે તેને જમણા ઘૂંટણથી લાત મારી

અને પરિણામે તે નીચે પડી ગયો. ત્યારબાદ દેવ રાજે કુહાડી વડે તેના જમણા હાથ પર ઈજા પહોંચાડી. ત્યારબાદ પીડિતની જુબાનીમાં એક સ્પષ્ટ સુધારો જોવા મળ્યો છે કે અપીલકર્તા નં. ૨ ફૂલન દેવીએ તેના પર 'દાતરડા' થી હુમલો કર્યો જે તેના ડાબા હાથ પર વાગ્યો, અન્ય બે અપીલકર્તાઓએ પણ તેને લાતો અને મુક્કા માર્યા. તેણે સ્પષ્ટ કર્યું છે કે માત્ર ડાબા જડબામાંથી અને જમણા હાથમાંથી લોહી નીકળ્યું હતું. દેવ રાજ કથિત રીતે બંદૂક લઈને ભાગી ગયો. આગલા જ શ્વાસે તેણે ઉમેર્યું કે દેવ રાજ અપીલકર્તાઓ સાથે સ્થળ પરથી ભાગી ગયો. માત્ર બ્રિજ લાલ સ્થળ પર રહ્યો અને તેણે પીડિત પર વધુ હુમલો કર્યો જેના પરિણામે તે નીચે પડી ગયો. કારણ કે પીડિતનો પુત્ર ગામની બહાર હતો, તેની બે પુત્રવધૂઓ સ્થળ પર આવી અને તેને તેના ઘરે લઈ ગઈ. તેનો પુત્ર પાછળથી આવ્યો અને તેને વાહન પર બિલાસપુર લઈ ગયો જ્યાં તેનો એક્સ-રે કરવામાં આવ્યો અને કેટલીક સારવાર આપવામાં આવી અને પછી શિમલાની હોસ્પિટલમાં રિફર કરવામાં આવ્યો. પરંતુ તે પહેલા તેનું નિવેદન બિલાસપુરમાં પોલીસ દ્વારા નોંધવામાં આવ્યું હતું.

૬. નીચલી અદાલતનો ચુકાદો દર્શાવે છે કે બચાવ પક્ષે પીડિત ફરીયાદપક્ષના સાક્ષી-૧ નો તેના અગાઉના નિવેદન સાથે સામનો કરાવ્યો હતો જેમાં તેણે એવો આક્ષેપ કર્યો ન હતો કે ફૂલન દેવીએ તેના પર 'દાતરડા' થી હુમલો કર્યો હતો. પરંતુ નીચલી અદાલતે ચુકાદાના ફક્ત ૨૪ માં પોતાને માત્ર એ મુદ્દા પૂરતું

સીમિત રાખીને ગેરમાર્ગે દોરી હતી કે શું ફરિયાદી જે ઈજાગ્રસ્ત હતો તેના પર વિશ્વાસ કરવો જોઈએ કે નહીં. તે ઈજાગ્રસ્ત સાક્ષી હોવાથી, જે ડૉક્ટર દ્વારા સાબિત થયું હતું, નીચલી અદાલતે તેની જુબાની પર સંપૂર્ણ વિશ્વાસ મૂકવાનું પસંદ કર્યું. નીચલી અદાલત દ્વારા આ ત્રણ અપીલકર્તાઓ અંગેના વિરોધાભાસ અને ત્યારબાદના ઘટનાક્રમની અવગણના કરવામાં અને ફરિયાદી પર માત્ર પુરુષ આરોપી વ્યક્તિઓના સંદર્ભમાં વિશ્વાસ કરવો જોઈએ અને અપીલકર્તાઓના સંદર્ભમાં નહીં તે વિચારવામાં નિષ્ફળતામાં ભૂલ થઈ હતી. નીચલી અદાલતનો આ અભિગમ કાયદાની દ્રષ્ટિએ સ્પષ્ટપણે ભૂલભરેલો છે.

૭. ઈજાગ્રસ્ત સાક્ષી સામાન્ય રીતે વિશ્વાસપાત્ર હોય છે એ કાયદાની દરખાસ્ત નિઃશંકપણે સાચી છે પરંતુ જો રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ સંજોગો અને સામગ્રી સૂચવે કે તેણે દુશ્મનાવટ અને બદલાની ભાવનાને કારણે પછીથી વિચાર કરીને કેટલીક નિર્દોષ વ્યક્તિઓને પણ ખોટી રીતે ફસાવી હશે, તો ઈજાગ્રસ્ત સાક્ષીની પણ કાળજીપૂર્વક ચકાસણી થવી જોઈએ. નીચલી અદાલતે આ ધ્યાનમાં ન રાખીને ભૂલ કરી છે.

૮. ફરીયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૭, ડૉ. સુપ્રિયા અટવાલના તબીબી પુરાવા ફરીયાદપક્ષના સાક્ષી-૧ ના ચહેરાની ડાબી બાજુની ઈજા બંદૂકની ગોળીથી

થયેલી ઈજા હોવાનું સાબિત કરે છે. બીજી ઈજા ડાબા હાથની અંદરની બાજુએ ઉઝરડો હતો, જે ૫ x ૧ સેમી કદનો હતો. ત્રીજી ઈજા જમણા હાથની પાછળ ૫ x ૫ x ૧/૪ સેમી કદની લોહી નીકળતી ઈજા હતી જે અંગૂઠાના વિસ્તારથી વચ્ચેની આંગળી સુધી લંબાતી હતી. ચોથી ઈજા ફરી જમણી જાંઘના આગળના ભાગમાં ૨ x ૧ સેમી કદનો ઉઝરડો હતો. ડૉક્ટરના જણાવ્યા મુજબ, ઈજા નં. ૨ 'દાતરડા' ની બૂઠી બાજુથી થઈ શકી હોત, જ્યારે ઈજા નં. ૩ કુહાડીથી થઈ શકી હોત. ઈજાઓ નં. ૨ અને ૪ સ્વભાવમાં સાદી હોવાનું માનવામાં આવ્યું હતું. ઉલટતપાસમાં ડૉક્ટરે સ્વીકાર્યું કે ઈજા નં. ૨ સખત સપાટી પર પડવાથી પણ શક્ય હતી. તબીબી પુરાવા દ્વારા સાબિત થયેલી ઈજાઓનું કાળજીપૂર્વકનું વિશ્લેષણ એ સ્પષ્ટ છાપ ઊભી કરે છે કે ઈજા નં. ૨ 'દાતરડા' જેવા ધારદાર હથિયારથી નથી અને સાદી હોવા ઉપરાંત તે પડવાને કારણે હોઈ શકે છે. પીડિત, ફરીયાદપક્ષના સાક્ષી-૧ એ સ્વીકાર્યું છે કે બંદૂકની ગોળી વાગ્યા પછી તેના પર દેવ રાજે હુમલો કર્યો હતો અને તેને પાડી દીધો હતો. તેણે અન્ય આરોપીઓ ચાલ્યા ગયા પછી બ્રિજ લાલ દ્વારા વધુ હુમલો કરવાનો પણ આક્ષેપ કર્યો છે. આમ ફરિયાદી પક્ષના કેસ મુજબ મહિલા આરોપી વ્યક્તિઓ, અપીલકર્તાઓ સામે હુમલાના આક્ષેપને સમર્થન આપવા માટે પીડિતના શરીર પર કોઈ અનુરૂપ ઈજા નથી. આ હકીકતની સાથે, પ્રારંભિક વૃત્તાંત પણ એક ગંભીર શંકા ઊભી કરે છે કે અપીલકર્તાઓ સામેના ચોક્કસ આક્ષેપો કોર્ટમાં જુબાની દરમિયાન પાછળથી વિકસાવવામાં આવ્યા છે. આવો આક્ષેપ માત્ર ફરીયાદપક્ષના સાક્ષી-૧ તરફથી કોઈ સ્વતંત્ર સાક્ષીના સમર્થન વિના આવ્યો છે.

આવા સંજોગોમાં અને ખાતરીપૂર્વકના તબીબી પુરાવાના અભાવે, અપીલકર્તાઓ સામેના ચોક્કસ આક્ષેપોની વિશ્વસનીયતા પર નીચલી અદાલત દ્વારા અને અપીલની સુનાવણી કરતી વખતે હાઈકોર્ટ દ્વારા પણ ગંભીર વિચારણા કરવાની જરૂર હતી. દુર્ભાગ્યે અપીલકર્તાઓ માટે, આવી કોઈ વિચારણા થઈ ન હતી.

૯. આક્ષેપિત ચુકાદાનું અવલોકન દર્શાવે છે કે હાઈકોર્ટે અપીલકર્તાઓના ઉપર નોંધ્યા મુજબના ચોક્કસ કેસ પર વિચાર કર્યો ન હતો કે તેઓ માત્ર જોનારા હતા અને તેમની સામેના ચોક્કસ આક્ષેપો પોલીસ સમક્ષના નિવેદનથી વિપરીત ત્યારબાદ ઉમેરવામાં આવ્યા છે. અમને જણાય છે કે હાઈકોર્ટે અપીલકર્તાઓના એ ચોક્કસ બચાવના પ્રકાશમાં પીડિત ફરીયાદપક્ષના સાક્ષી-૧ ના પુરાવા તેમજ તબીબી પુરાવાઓનું કાળજીપૂર્વક અને સાવચેતીથી વિશ્લેષણ કરવામાં ભૂલ કરી કે આઈપીસી ની કલમ ૧૪૯ ની મદદથી અન્ય આરોપી વ્યક્તિઓ દ્વારા પીડિત પર કરવામાં આવેલા હુમલા સાથે તેમને સાંકળવા માટે કોઈ વિશ્વસનીય સામગ્રી અને સંજોગો ન હતા. આ કારણે આક્ષેપિત ચુકાદો અને આદેશ માત્ર હકીકતો પર જ નહીં પરંતુ કાયદામાં પણ દૂષિત થાય છે.

૧૦. અમે એફઆઈઆર માં તેમજ સુનાવણી દરમિયાન આવેલા પુરાવાઓમાં અપીલકર્તાઓ સામેના આક્ષેપો પર ગંભીરતાપૂર્વક વિચાર કર્યો છે. અગાઉ

કરવામાં આવેલી ચર્ચાઓને ધ્યાનમાં રાખીને, અમારો અભિપ્રાય છે કે નીચલી અદાલતોએ અપીલકર્તાઓના સંબંધમાં પીડિતની અતિશયોક્તિપૂર્ણ અને વિરોધાભાસી જુબાની પર વિશ્વાસ કરવો ન જોઈતો હતો એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને કે પક્ષકારો વચ્ચે અગાઉથી જમીનનો વિવાદ હતો અને તેમ છતાં એફઆઈઆર માં અપીલકર્તાઓને કોઈ ચોક્કસ ભૂમિકા સોંપવામાં આવી ન હતી જ્યારે બે સહ-આરોપીઓને ચોક્કસ ભૂમિકા સોંપવામાં આવી હતી. તબીબી પુરાવા પણ અપીલકર્તાઓ સામે પીડિત દ્વારા ત્યારબાદ કરવામાં આવેલા આક્ષેપોની પુષ્ટિ કરતા નથી. આ કેસની વ્યાપક વિશેષતાઓ એ પણ દર્શાવે છે કે બે પુરુષ આરોપીઓના હાથમાં કથિત રીતે બંદૂક અને કુહાડી હતી અને તેઓએ આ હથિયારોનો ઉપયોગ માત્ર એવી ઈજાઓ પહોંચાડવા માટે કર્યો હતો જેનાથી પીડિતના જીવને કોઈ ખતરો નહોતો. આવા સંજોગોમાં, મહિલા આરોપીઓને મુક્કા અને લાતો વડે સાદી ઈજાઓ પહોંચાડવા માટે બિનજરૂરી રીતે હુમલામાં સામેલ થવાનું ભાગ્યે જ કોઈ કારણ હોઈ શકે. આ તમામ ઉપરોક્ત કારણોસર અમને અપીલકર્તાઓ વતી રજૂ કરવામાં આવેલી રજૂઆતમાં યોગ્યતા જણાય છે અને અમે રાજ્યના વિદ્વાન વકીલ સાથે સંમત નથી જેઓએ આક્ષેપિત ચુકાદા અને આદેશને સમર્થન આપવાનો પ્રયાસ કર્યો છે. અપીલકર્તાઓ સામે લાદવામાં આવેલી દોષસિદ્ધિ અને સજાને રદ કરવામાં આવે છે અને શંકાનો લાભ આપીને તેમને તમામ આરોપોમાંથી મુક્ત કરવામાં આવે છે. અપીલકર્તા નં. ૧ ને આ કેસમાં આત્મસમર્પણ કરવાથી મુક્તિ આપવામાં આવી છે. તેણે હવે આત્મસમર્પણ કરવાની જરૂર નથી. અન્ય અપીલકર્તાઓને જો અન્ય કોઈ કેસમાં

જરૂર ન હોય તો તરત જ કસ્ટડીમાંથી મુક્ત કરવામાં આવશે. અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે છે.

અપીલ મંજૂર કરવામાં આવી.

નિધિ જૈન

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.